

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legelőszörübben postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyyszög centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyyszög centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyyszög centimeternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 5%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjengedős. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Ismeretlen kézből jött cikkeket nem közlünk, csak bérmentes leveleket fogadunk el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés Kis-király-utca (Baló-ház)

„Szolnok-Dobokamegye“ hivatalos közlönye. s a megyei gazdasági egyesület

A lapot érdeklő mindennemű felszólamlások (reklamációk) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Nyilttéri cikkek garmond-sora után 30 kr. fizetendő. Hirdetéseket elfogad **Mudrony és György** hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktera 3. sz. Athenaeum I. emelet.

Megjelenik minden vasárnapon.

Vasutunk építkezési állása.

Deés, 1881. jan. 27.

A szamosvölgyi vasut építkezése méh szorgalommal és törhetlen erélylyel folytatva, halad elő. Az ősz végével beállott és szokatlan hosszan tartott langyos időjárás rendkívül kedvezett a földmunkák teljesítésének, ugy, hogy ennek következtében csak is Dengelegnél és a deési állomásnál a tért szélesítő földtöltést találta a már egy pár hét óta beállott tél fagya, munka alatt.

De nemesak a földmunka áll készen az egész pályavonalon, hanem annak területén, a sinek már három ponton is rakatnak le. Jelesen: az apahidai állomástól kiindulva, továbbá Válaszút felé a második állomáson kezdődőleg és a Szamosujvárra bevezető kérii határ részen. A Deés-Apahida közt utazók uton-utfélen találkoznak azon fuvarosokkal, kiknek egyike talp-s egyéb építkezési fákat, másika sint s más vasuti kelléket szállítanak, mely élénkség és forgalom elárulja ezen vasut-vonal építésének erélyes és célponthoz siető vezetését.

De nemesak maga a pálya kiépítése halad, hanem a megnyilando vasut forgalom gyarapítása érdekében is tétetnek nagyszabásu kezdeményezések. Ugyan is a Szamosvölgyi vasut igazgatóságát Klauber Vilmos vasutépítő bankár azon kéréssel találta meg, mely szerint eszközölné a deésaknai sóbánya raktárig vezető szárnyvonalnak kiépítését, egyszersmind kéressék meg a pénzügyminiszter ezen sóbányának nagyobb vidéket nyitni, és hacsak Biharmegye területe csatoltatnék is ide legalább is ötszáz-

ezer métermázsa sótermelés lenne szükséges, mely a mellett, hogy ezen sóbánya területén a lakósooknak munkát adna, az idetartozó megyék lakóssai nem csak a legjobb sóval pótolhatnák szükségüket, hanem tekintetbe véve Maros-Ujvár helyrajzi fekvését, a rövidebb utoni szállítás kevesebb kiadása következtében olcsóbb árban is kaphatnák.

Még föl kell említenünk azt is, hogy a Bajersdorf és Biach nagy fakereskedőcégek, megyénk nyugot-északi részén, Körtvélyesen a br. Bánffy Albert ős erdőit megvásárolván, nemkülönben Csömény, Dobócsina, s más szomsédos falvak határain a már vágatás alatt levő erdőkben készitendő donga s egyéb faanyagoknak a vasuton leendő szállítása érdekében előleges lépéseket tettek, a mi évenként legalább is négy ötszáz terütszállító kocsit veend igénybe.

De nem hallgatjuk el azon készséget sem, mellyel várják a beszterczei polgártársak a deés-beszterczei vasut-vonal engedményességét, br. Bánffy Dezsőt e vonal érdekében, bárha magukat engagirozták a Maros-Ludas felé vezető vonalt illetőleg.

Deés város képviselő testületének gyűléséről.

Deés város képviselő testülete — a f. évben — e hó 15-én tartotta első gyűlését.

Polgármester Vékony Ferencz, a nagyszám-ban összegyűlt képviselő testületi tagokhoz intézett üdvözlő beszédével nyitotta meg a gyűlést; az erre következett harsány éljenzés elhangzása után olvastatott a főjegyző által a ha-

tóság 1880.ik évi működését feltüntető s igen gondosan összeállított polgármesteri évi jelentés.

Ebből kitűnt, hogy a mult 1880-ik évben összesen 31 képviselő testületi gyűlés tartatott, melyekben 332 ügy nyert elintézését. Ezek közül azok, melyek Deés városát emelni és szépé tenni czélozzák a következők: az ev. ref. egyháztól cserébe kapott Genesi-féle ház-nak és majorteleknek lebontására vonatkozó határozat; előbbinek területét piac-zér nagyítás, utóbbit sétatérre való átalakítás végett. Továbbá a vas-utí vonalhoz vezető Korház- és Nagy-Halász ut-cákban közlekedési és szépitészeti szempontok-ból elrendelt és foganatosított kisajátítás. A Hal-ler ház-nak mellék épületeivel együtt lett meg-vásárlása, mely vásár következtében a Hid-uteza szélesbitése vált lehetségessé; s végül a város vagyoni ügyei rendezése czéljából eszközölt 20000 frt kölcsön, s még számos határozat és intézkedés, melyek annak idején e lapokban már közé tétettek.

Felemlíteni kívánjuk még a polgármester évi jelentéséből, hogy tanácsülés tartatott az el-mult évben 169, ebben elintéztetett 590 tárgy; tanácsi beadványi szám volt 5266, miből az év végén ellátatlan maradt 13. A rendőrségnél beadványi szám volt 3291, melyek szintén mind el-láttattak. Árvaszéki beadvány volt 1047, melyek szintén mind elintéztettek.

Megemlítjük még, hogy 1880. év folyama alatt 16 család telepedett a városba, s elköltözött 9 család. Született 242 és pedig fiu 126, leány 416; elhalálozott 284, ebből férfi 130, nőszemély 154. Házasságra lépett 62 pár.

A képviselőtestület a polgármester évi je-lentését örvendetes tudásul vette és a tanács

A „SZOLNOK-DOBOKA“ tárczája.

Az utak s közlekedési eszközökről.

Felolvasta 1881. január 15-én:

— tanár SZABÓ FEERN CZ. —

A mai gőzkorban, mikor oly gőzerővel hala-dunk, nem lesz talán érdektelen egy futó pillan-tést vetni a köz-vagyonosodást oly annyira elő-mozdító eszközöknek, a gőznek, a vasutaknak tör-ténetére. Ez okból nem természet tudományi ter-mészetü lesz felolvasásom, nem fogok bajlódni semmi olyasmivel, mi e szakba vág, hagyom azok-nak, kiknek mesterségük, én csak a historiáját szándékozom elmondani ennek az ötödik elemnek. Alkalmul szolgál pedig e felolvasásra az a hangya szorgalom és méh munkásság: melyet láthatunk, a mi „Szamosvölgyi-vasutunk“ építése körül, s különösen egy általam igen tisztelt félfu figyelmeztetése, kinek ezért köszönettel tartozom.

Térjünk tehát a dologra.

Azt mondják a termő föld az állampolgárok közvagyonosodásának alapja, ha ez igaz, mit alá-írhatunk, akkor kimondhatjuk azt, hogy a köz-vagyonosodásnak előmozdítója a kereskedés.

Már a régi művelt államok uralkodói mes-terséges utakat építettek, hogy a kereskedést, az

árúk könnyebb szállításával előmozdítsák. Nem említem a mesés régi kort, nem is megyek mesz-szire, itt maradok megyénkben, hol a romai im-perium készíttette kőutak maradványaival, annyi század eltelte után is — találkozhatunk. Meg-váltónk születése utánól számítva tizenhét száza-don keresztül nyomorogtak kereskedőink eze-ken az állami utakon. Akkor is el-el mon-dogattak egy-egy kerek áldást; ha a sár nagy volt, vagy ha friss kavicsozáson kellett szekerüknek haladni, épen ugy, mint ma, a kocsisok, szekeresek akkor sem voltak más természetü emberek. De hogy saruk ne legyen, hogy kövezni, vagy kavicsozni se kelljen: a 17. század elején fautakat készíttettek. És az ily fa-burkolatu utak építését, különösen Angliában, oly tökélyre vitték, hogy míg a kőuton egy ló után 17, fauton 44 mázsa terhet rakhattak. De a czél-nak ez sem felelt meg, sok igazítással, s nagy költséggel járt fentartása, s különben is soha sem tudunk megelégedni azzal a mink van, min-dig többre, jobbra vágyunk.

1738 ban tették az első kísérletet a vasut-al, de kérem ne értsenek a mai értelemmel gőzöst. Ezelőtt 150 évvel megelégedtek az an-golok azzal is, hogy olyan mai formájú lovonatu vasutat építettek, teher szállításra; de ezzel is kellemetlenség volt; egy kocsira nem lehetett annyit felrakni, mennyit óhajtottak; 30 évi ta-pasztalás után gondoltak egyet — már az an-go-lok így szoktak — s 1768-ban több kocsit kap-csoltak egymáshoz s így egyenletesen eloszthat-

ták a kocsikra a terhet. Ez időtől a vasut, lovak huzták a kocsikat természetesen, közönségesé lett ugy, hogy Angliában, de főkép Észak-Ame-rikában egyre-másra keletkeztek. Hogyne: mikor vasuton egy ló annyit képes huzni, mennyit töl-tött uton 8 ló, s naponkint ha 8 órát megy 60, sőt esős időben 80 mázsát is elhuz. Ily lovonatu vasutat terveztek a 36-as évek elején Pestől-Debreczenig. De a próba: nem sikerült, hosszú ideig nem akadt vállalkozó. Mint gyermek emlé-kezem, hogy az 50-es években Pozsony és Nagy-Szombat volt ily vasuttal összekötve, de hogy mikor keletkezett, kiké volt, mikor szűnt meg, ha megszűnt — nem tudom.

Hagyjuk most el a 18-ik századot, hadd szállítsák kalmárai áruikat — lovonatu vasuton.

Ezelőtt 650 évvel, akkor, mikor hazánkat a tatárok elsőb-ben dulták fel s hányták kadél-re ifjainkat, nyilazták le nőinket, ebben, a reánk nézve gyászos időben élt Angolország egy kisebb városában egy egyszerü, szerény Ferencz-rendi barát Roger Baco. Ez a jámbor és istenfélő szer-zetes az ördöggel és a gonosz szellemmel való czimborasággal gyanusittatott — tudományáért.

Többet tudott a természet tudományokból, mint mennyit kora összesen: ezért boszorkány mesternek tartották, mint a mi jó Hatvani bá-csinkat, ama híres debreczeni professort. Erről is arról is egész monda kör keletkezett, mesésnél mesésebb tartalommal.

tagjainak kifejtett szorgalmukért elismerő nyilatkozatát fejezte ki.

A tanács előterjesztése és tiz képviselő testületi tag írásbeli ajánlata folytán Fenyő Lajos eddigi helyettes rendőrkapitány ezen állomásában köz felkiáltással megválasztott; a számvevői állomást pedig megbízott a polgármester ideiglenes helyettesítés útján betölteni.

Ezután több magán felek kéréseinek elintézése után a gyűlés eloszlott. —y.

Felolvasások.

A helybeli polgári iskola buzgó tanárai megkezdett érdekes felolvasásukban újból alkalmunk vala gyönyörködni. Ezen második felolvasást megnyitá igazgató-tanár Szabó Ferencz „a spiritualismusról” kedélyes hangon érdekesen ösmerteti a szellemhívők kátétját, tanát és leírja egy általa látott szellemidézését. Felolvasót Budapestén a Dob-uteza végén lévő emeletes házba vezeté egy spiritualista barátja. Beléptek egy halványan világított terembe, melyben voltak már vagy 80-an, tulnyomóan nők. A terem egyik szélén tömörnek látszó 3 lábu asztalka, rajta papír, iron, előtte ugyanily szék állott. Az oldalajtón megjelenik a házi ur — egy ügyvéd — és elővezet vézna, beteges arczu, alvó férfit — a mediumot. — Ezt a vezető leülteti az asztal elé s mint mondják delejes álomba ejti és iront ad kezébe. A házi ur kérdést ír fel a papír felső részére: „Az atya, fiu, s szentlélek isten nevében felszólítalak téged Napoleon szelleme, felelj nekünk e kérdésre: szükséges-e a háboru?”

Valami megdöbbenő némaság fogta el a gyülekezetet, a kíváncsiság, a hívés, a kétkedés kinyomata ült mindenki arcán. Minden szem a mediumon függött, oly merően, a lelki izgatottságnak miatta, hogy szinte ettől is ideges álomba esuetett a jámbor.

Egyszerre csak ideges rángatózás vesz erőt a közvetítőn, arcza eltorzul, hogy borzalom rátekinteni, mély sobajok törnek fel kebléből, jobb karja, melyben iront tart, az asztalra esik s elkezd gyorsan, kezeit fel-fel kapva, szagztatottan inni. Mintegy másfél perczig tarthatott ez állapot, mikor a medium kezei teljesen lehanyatlottak, fejét mellére horgasztá s csorgott róla a verejték a kiállott lelki és testi küzdelem miatt. Elkellott vezetni a szerencsétlent, kívül különben már senki sem törődött. A válasz volt, „Igen is szükség van, hogy a csillagok népesedjenek, s hogy e szellemek őrzői legyenek a föld lakóinak.” Felolvasó az egész processust szellemi comédiának tartja. Ujabban azt olvasta, hogy az említett ügy-

véd folyamodott a kormányhoz a „spiritisták társulata” alapszabályainak megerősítéséért, mi megtagadtatott. Oroszországban ujabban „Idealista-egylet” alakult, melynek eddig 300 tagja van. Különb e tan terjed, időszaki közlönyeinek száma: 33. Ebből 1 Németországra, 3 Ausztriára, 4 Belgiumra, 7 Angliára, 2 Franciaországra, 1 Hollandiára, 1 Olaszországra, 5 Spanyolországra, 4 az amerikai egyes államokra, 2 az argentin köztársaságra, 2 Columbiára és 2 Mexikora esik. A felolvasás tartósan megéljeneztetett és megtapsoltatott.

Szünet után Boga Imre ült az olvasó asztal elé. Tárnya „A nő emancipáció.” Az idealismus magasabb szempontjából tekinti tárgyát, melynek ismertetésénél Legouvé befolyása alatt áll. Conservativ meggyőződése sötét színekkel festi a nők jelenlegi helyzetét és határozottan kárhoztatja azon törekvést, mely a nőt férfivá akarja változtatni. Szerinte a nőnek nem okoskodni, de érezni, nem értelmét, de szívét képezni kell. A nő szabadittassék fel a férfi uralma alól, hogy e szabadságában erkölesileg tökélyesithesse magát. Felolvasó a themát begyűröl-tövíre óhajta részletezni, a miért hosszuvá, — de sohasem lapossá — válik, ennek daczára sem közölhetvén minden ide vonatkozó gondolatait. E felolvasás talán egy kis furorét keltett a hölgyek sorában, mert nem igen szoktattak meg az igazságot a tömjénezés nélkül szemlélni, de felolvasót ez nem téritheti el meggyőződésétől, habár nézete kifejezésére nem elég alkalmas térnek bizonyul egy kis városi népiskola, nagy számu gyermekektől látogatott terme.

Emlékezünk rá, hogy midőn Milkó Izidor élenk tollu tárczairónk a „Föv. Lap.” hasábjain a nők elé élethíven mutató tükördarabokat állított, ezek orrocskájokat fintorgatva fordultak el az udvariatlan irótól. Pedig a nőnek igaz barátja az, kit kegyök elvesztésének eshetősége sem riaszt vissza az igaz kimondásától.

Végül „az utak és közlekedési eszközökről” Szabó Ferencz tartott ismét felolvasást, melyet lapunk tárczája hoz.

Felhívás.

A szolnok-Dobokamegyei tantestület bethleni járási köre idei február hó 7-én Somkerekén, az állami iskola tantermében, délelőtti 9 órától kezdődőleg, gyűlést tart, melyre a t. tagtársak és a tanügy iránt lelkesülő nem tagtársak is, tisztelettel meghívtnak.

A gyűlés tárgyai: 1.) Elnöki megnyitó; 2.) A megelőző gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása

rült e készülék 1764-ben Watt Jakabhoz. Watt a hengerhez egy csövet függesztett, hova a gőz vonult, ez által a gőzt felváltva ereszté ki a kölyű két ollalán, mi által a kölyű rendesen emelkedett s szállott, tett Watt még egyéb javító újításokat is, úgy hogy ő volt az, ki a gőzgépnek mai fő s lényeges szerkezetét adá.

A gőzgép ilyen formáu műszerek mozgatására a 18. században alkalmassá lett. Itt megjegyzem, hogy mi magyarok e tekintetben megelőztük a külföldet, még Angliát is. Mi már 1750-ben, tehát Watt előtt ismertük a gőz erejét, s ennek hajtó erőül alkalmazhatóságot és alkalmaztuk is. Hell János Selmezbányán bánya mérnök, egy saját találmányu vízemelő gépet állított fel, melyet gőz hajtott, s mely gép a bánya mélyében levő vizet emelte ki. Tudós idegen utazók mindannyian megvizsgálták e gépet annak idején, mely nagyobb feltűnést okozott külföldön, mint otthon. Hogy mi lett e géppel? nem tudom. Azt gondolom feledésbe ment az egész találmány — dicsőségünkkel együtt.

Mig Watt fejét törte a javításon, azt jóval megelőzőleg 1543-ban Blasco de Garay indítványozta az első gőzladikot, Perrier 1775-ben készített is egyet, de viz ellenében nem volt használható. Amerikában Fitch Jonathán órás készített egyet de katlana elrepedt. Ismét Európa vette elé az ügyet, hogy Amerikáé legyen a győzelem. A baseli születésű Bernovillei Kristóf karolta fel az eszmét újból s a gőzt, vízi járművek hajtására kísérle meg alkalmazni, de a sok nehézséget le-

és hitelesítése: 3.) Gyakorlati tanítás a számtanból, a II-ik osztálylyal, Szvacsina Ilona tanítónő által, és a nyelvtanból, a III-ik osztálylyal; Rácz Miklós tanító által; 4.) A gyakorlati tanítások megbírása; 5.) Béli József nyelvtani kézi könyvére bírálat Glósz Sámuel tanító által; 6.) „Mikép szeresheti meg a tanító a gyermekek szeretetét és a szülők becsülését” értekezés Orbán Endrétől, erre bírálat Tyukodi Alajos és Peres Károly tanítók által; 7.) Indítványok; 8.) A jövő gyűlés tárgyaorozatának és helyének megállapítása.

Sajó-Szt.-András, 1881. január 20-án.

Orbán Endre,
köri-jegyző.

Kimutatás

az 1881. január hó 15-én megtartott tűzoltó-egyleti polgári tánczvigalom eredményéről:

Bevétel volt 75 frt, kiadás 47 frt, tiszta jövedelem maradt eszerint 28 frt. Ebbe felülfizettek: Voith Gergely 5 frt, Hires Lipot 10 frt, Nikk Ferencz 2 frt, Rákóczi Sándor 1 frt, br. Bánffy Dezső 2 frt 20 kr, Várjon Lajos 3 frt 50 kr, Hosszu Pompéj 1 frt, Szalánczi Lajos 40 kr, dr. Gajzágó László 20 kr, Vékony Ferencz 20 kr, Valaki 20 kr, Valaki 20 kr, Ilosvai Jenő 20 kr, Fenyő Lajos 20 kr, Tüzes Karácson 20 kr, Budai Elek 20 kr, ifj. Róth Pál 20 kr, Keresztesi nándor 20 kr. Knapp Mihály 20 kr. Fogadják a t. felülfizetők áldozatkészségükért az egylet nevében szives köszönetemet.

Léner János,
pénztárnok.

Országgyűlés.

A képviselőháznak zajos ülése volt. A karzat, melyen a függetlenségi párt értekezletére jött vidéki megbízottak nagy számmal jelentek meg, egész szóízivatart láthatott. A vita csöndesen indult meg. Hoffmann Pál, polemizálva Hegedüs Sándorral, az előadóval felhívá a kormányt, hogy vonja vissza a törvényjavaslatot, melynek előterjesztésével beláthatatlan horderejű mozgalmat keltett. Ekkor állt fel Jókai, öt óra-negyedig beszélve s közben nagy zajt idézve elő. Beszédének éle a függetlenségi párt ellen irányult. Említé Kossuth egykori pénzügyminiszterkedését, s azt, hogy bár a szabadságharcz csak 62 millióba került, még is Kossuthnak mennyit kellett túrnia az ő imádva rágalmazótól. „Az Esti Lapokban!” — kiálták közbe. (E mérsékelt irányu lapnak 1849-ben Jókai volt a szerkesztője.) Később Jókai az 1848-diki naplóból felol-

győzhetlennek találta, felhagyott tervével. Ugyancsak így járt Hull Jonathán angol is 1736-ban. Csak is 1802-ben sikerült Symingtonnak egy gőzladikot szerkeszteni, melyet Skotiában Clyde esatornán bocsájtott vízre, a próba jól sikerült, de oly hullámokat vert, hogy a part birtokosok nem engedték meg a hajózást.

Ez időtájban Fulton Robert New-Yorkból, utazott Európában, megismerkedett Symington hajójával, s hazamenve egy hasonló gőzhajó készítéséhez fogott, mit 1807. októberében vízre is bocsájtott. Fulton megtörte az utat, pár év alatt Amerika vizein egy pár száz gőzhajó járt. Európában csak 1811-ben épült Symington után az első Beel és által Angliában. Nálunk 1829-ben bocsájtották a Dunára az első gőzhajót „I. Ferencz”-et s még 1834-ben is csak 6 hajónk volt.

Ez a siker nem hagyta nyugodni az embereket. A gőzgépet úgy kezdék alakítani, hogy az önmagát hozza mozgásba, s ahogy ez sikerült: meglelt alkotva a gőzkocsi, melyet most a vasúton jártattak; ez Stepheuson érdeme, kinek első gőzkocsija 1812-ben lett készen s az első ily nemű közlekedési mű, az eddigi vasútakra alkalmazva 1825-ben adatott át a közönségnek Angliában.

Ez időtől félszázadnál alig több telt el, s e felfedezés áldásos volta meghódította magának a mivelt népeket, de nem oly könnyen, mint gondoljuk. A rövidlátók, a mindenben ellenzékes kedni szeretők, különösen Németországban igen

vasta, hogy Madarász László „az ország zsebéből való lopással“ vádolta azokat, kik az akkori miniszterelnöki pótlékfizetést megszavazták. Jókai azt mondta beszédében, hogy a földbirtok annyira meg van már adóztatva, hogyha egy rézkrajczárral terhelnék is a földmivest, ő nem maradna a ház tagja. „Megszavazna mindent!“ — kiálta föl erre Eötvös Károly. A szélsőbal éljént zugott e közbeszólásra, Jókai pedig az elnöki figyelmeztetés és támadt lármá után azt felelte Eötvösnek: „A becsület szabályai szerint a képviselő urnak nincs joga sekit gyanusítani.“ Új zaj támadt. „Vagyok olyan tisztességes ember, mint Eötvös képviselő ur!“ — mondta Jókai. Megint zaj, erre pedig az elnök intő felszólalása következett a közbeszólások ellen, Jókai folytatta az éles polemikát, azt mondva, hogy az ellenzéknek szüksége van a közelgő választásokra izgatási eszközökre; multkor Bosnia földjét magyar katonák vére borította, most, hogy ily szerencsétlenség nincs, összetört kávé ibrikék fekete nedve fogja feketíteni a láthatárt. Persze Jókai a csukor-kávé adó emelését elfogadta. A szélső bal ezuttal Jókai nagy mértékben maga ellen ingerlé, kivált midőn azt mondta, hogy az ő tisztelete sokkal nagyobb Kossuth iránt, mint azoké, kik a Kossuth nevével csak népszerűsítő vázst várnak. Egyébiránt Jókait a mérsékelt ellenzék oldaláról is megtámadták. Gróf Apponyi Albert a kormánypártot Saulnak nevezte, Jókait pedig a Saul mulattatására éneklő Dávidnak s elítélőleg beszélt a „szellemi tűzijáték“-ról. Madarász József a Jókai 1848-diki idézeteire olvasott föl egyetmást az akkori naplóból, de ugyanabból — mint föntebb említettük — Jókai is visszaolvasott neki. György Endre a gróf Apponyi ama vádjá ellen védte magát, hogy ő korteskedési célból beszélt. Tisza Kálmán, ki a vita végén szólalt fel, megjegyezte, hogy a szélső ellenzék, mely a fővárosba hívja s karzatra viszi híveit s a mérsékelt ellenzék, mely egy adótörvényjavaslat ellen elsajátítja a szélsőbal jelszavait: hogyan vádolhatják a kormánypártot korteskedéssel, midőn az a választások előtt népszerűtlen fegyverhez nyúl — új adókat hoz be. A zajos, élénk vita kiszorította a kérvények tárgyalását. Orbán Balázs, a függetlenpárti szónok főleg Jókai Mór ellen fordult s azt mondta, jól tette „a közös ügyek udvari költője és dícsőítője“, ha Olaszországban jártakor nem látogatta meg Kossuthot, minthogy a honosítási törvény megszavazásával őt másodsor is száműzte, Eötvös Károly is nagyobbára Jókai ellen beszélt, mint a kinek — szónok szavai szerint: — „sokfélekép van felhúrozva a begedője.“ „Nagy szó — úgy mond — egy nemzet első költőjének lenni, a kinek kezében van a nemzet érzülete

izgattak a gőzkocsi és a vasut ellen. Hazánkban pedig, ha szóba jött, a pesti lóvonatu vasut sorsát hozták fel.

Nálunk az 1855-dik év képez forduló pontot. Ekkor ugyanis a bécsi kormány az északi és délkeleti vasutait (a mai kifejezéssel „osztrák állami vonalakat“) eladta az André s Perreia francia társulatnak 200 millió frankért 92 évre. Ez időtől kezdve a haladás útjára tértünk. Vasutak s gőzkocsik épültek a kereskedelem, ipar, a földmivelés előmozdítására s Pestet, ma már Budapestet, összekötöttük hazánk minden tájával.

De ha vasutaink, becsületes kezelés mellett még mindig képesek jövedelmet felmutatni, az elenszenv ezek ellen még nem szűnt meg teljesen. Két, sokszor három nézet körül is csoportosul az érdekeltség. Egyik hasznát hajtónak, más károsnak tartja, a harmadik kétkedve fogadja a felépítés lehetőségét. Így történt legtöbb helyt, így nálunk is a Szamosvölgyi vasutal.

Nem szándékozom tömjénezni senkinek, mert nézetem szerint az elért cél, a kivívott eredmény az önértékes eslekvőt a legméltóbban jutalmazza, de azt ki kell mondanom, hogy mindazok, kik egy közhasznú vállalat ellenzői: vagy oktalanként következtetéseikben, vagy rossz akaratnak — hiúságból.

Állításomat be is bizonyítom.

A vasutak, s gőzkocsik a törvény oltalma alatt épülnek, de nem addig, míg az érdekeltség hitelesen be nem igazolja az építendő vonal szükségességét, sőt annak hasznahajtó voltát s ezeken kívül az építésre megkívántató költség biztosítva levését. Csak ezen feltételek teljesítése után nyer a szövetségi törvényhozási felhatalmazást az építkezésre. Hogy mit keresnek ily szigorú igazolás, bizonyítás mellett is az ellenzők: — hallgatóim elítélésére bízom.

ugy, mint harangozó kezében a harang kötele; de félrevern a harangot, mikor nincs baj, s nem verni félre, mikor baj van: az hűtlen harangozás. A szélső balon tetszett minden, a mit Jókai ellen intéztek. A mint Petőfi haragudott Vörösmartyra, hogy költő letére a kormánypárttal tartott, úgy haragszanak most Eötvösök Jókaira, hasonló okból. Az ülés legnagyobb jelentőségű mozzanata b. Sennyei Pál beszéde volt. Hatással beszélt a fogyasztási adójavaslat ellen. Minden adóemelést ellenez ő a mai viszonyok közt. Aztán beszélt a pénzügyi s közlekedési kérdésekről. Helytelennek mondá a pest-zimónyi vasut kiépítését, mely bizonyos deficizzel fog járni. Vegül az ellenzékiek éljenzése és tapsa közt mondá, hogy abba helyezi becsúgyát: nem mondani olyat az ellenzéki padon, mit a kormány padjain kénytelen lenne megtagadni, s nem követelni soha semmit, a mit legjobb hittel beváltani legalább ne törekednék. Sokan üdvözölték a szónokot e beszédért, gratulálva névenapjához is, Tisza Kálmán állt fel válaszolni. Többi közt mondá, hogy sok, a mit Sennyei ohajt, pénzbe kerülne, holott új adót megszavazni nem akar. Eötvös szavai ellen is polemizált, azon végezve beszédét, hogy a personal unio hirdetése és Kossuth szavainak vallása, mit a függetlenségi párt tesz, együtt és egyszerre lehetetlen.

V E G Y E S E K.

— Megyénk közigazgatási bizottsága f. évi. február 8-án rendes havi ülését megtartja.

— Az ideai fősorozás keresztül vitelére kitűzött napok sorrendjét lapunk mult számaiban közöltük. Ezt kiegészítéskül feljegyezzük, hogy mint polgári orvos a megye mindenik sorozó járásában dr. Gajzágó László megyei főorvos működend. A sorozó bizottság polgári elnökére nézve pedig, miután kir. tanácsos-alispán csak is a Deés városi és deési sorozó járásban kíván elnökölni, főispán ő mlga a fennálló szabályok értelmében megengedte, hogy magát a nagy-ilon-dai, esáki-gorbói és bethleni sorozó járasokban báró Diószegi Géza főjegyző-, a m.-láposi, kékesi, szamosujvári, Szék és Szamosujvár városi sorozó járasokban Pánczél János első aljegyző által helyettesíthesse.

— A deési kir. törvényszékhez telekkönyv vezetőül Schön Vincze bánfi-hunyadi tkvezető lett áthelyezve, ki már állomását el is foglalta, a szamosujvári kir. járásbíróshoz pedig Lőrincz Menyhért abrud-bányai segéd telekkönyvvezető lett kinevezve.

— A Deés városi vörös kereszt fiók-egylet által a február 5-én rendezett körestély nemesek élénk s kedélyességével lesz érdekes, hanem a tánczrendet megelőzőleg mű élvek is várakoznak a közönségre, mely alkalommal Pap Jenőné ő nagysága zongora játéka, Jakab Juliska k. a. szavallata, továbbá Tüzes Karacsonné ő nagysága népdalait dr. Gajzágó Lászlóné ő nagysága fogja zongorán kísérni, s ezeket követi bezárólag polgáriskolai igazgató-tanár Szabó Ferencz ur felolvasása.

— A deési jótékony nő-egylet saját pénztára gyarapítására 1881. márczius hó 1-én az „Angol“ szálloda nagy termében gyermek-táncmulatsággal egybekötött körestélyt rendez. A gyermekmulatság 6—10 óráig tartand. A cukrászdai ellátást kényelem és olcsóság tekintetéből a nőegylet eszközözlendi. Belépti-díj 1 frt. Gyermekjegy 50 kr. Karzati számozott ülőhely: I. s. pad 1 frt. III-ik pad 50 kr. Jegyeket előre vált-hatni Léner János ur kereskedésében.

— E hó 17-én a kir. törvényszék előtt nevezetes bűnügy tárgyalatott, ugyanis egy anya azzal vádolta magát, hogy egy éves kis leánykáját szándékosan a vízbe ölte, azonban ezen bűnténynek sem tárgyi, sem alanyi tény álladéka beigazolható nem lévén, a nő felmentetett, és ártatlannak nyilvánított: — ezen érdekes büneset tárgyalását jövő számunk részletesen hozandja.

— A szolnok-dobokamegyei tantestület bethleni járás fiókja saját pénztára javára 1881. február hó 12-én Bethlenben, a szálloda nagy termében jótékonycézélú zártkörű karton tánczvizalmat rendez.

— **Necrolog.** Toldalagi Nyárádi Gyula, Károly, Etelka és Margit az elhunytak gyermekei; toldalagi Nyárádi Izsák, az elhunytak testvére, ennek neje csik-mindszenti Józsa Polixena; továbbá báró Kemény Károlyné Felszegi Irma, mint testvérenek gyermeke s egyszersmind nevelt leánya, ennek testvérei; a maguk s a távolabbi rokonok nevében is szomorodott szívvel jelentik, a feledhetlen jó atyának, testvérnek és rokonnak toldalagi Nyárády Eleknek folyó 1881-ik év január hó 26-án d. e. fél 11 órakor történt gyászos kimúltát. Hült tetemei folyó hó 30-án délutáni 2 órakor fognak — egyelőre, míg a családi sírboltba szállíttatnának — A helybeli ev. ref. temetőbe ideiglenesen nyugalomra letétni.

— **Necrolog.** Muszka Antalné szül. Bergnof Fer. Ida és özvegy Muszka Lukácsné, mint az elhunytak édes anyja; megdőbbent kebellet tudatják, hogy a szeretett férj, a jó fiu, a szorgalmas államhivatalnok és önfeláldozó jó barát Muszka Antal magyar-láposi kir. járásbíró folyó hó 24-én estéli 8 órakor 58 éves korában, négy havi súlyos betegség után, szívultengésben megszűnt élni.

— **Kremsben** parasztyűlés volt, mely kimondta, hogy a brodalmi tanács szabadelvű tagjai ne szavazzák meg a hadi budget továbbí emelését. az osztrák németek pénzét ne fordítsák lengyel és magyar célokra. — **A kolozsvári „Magyar Polgár“** eddigi szerkesztője, dr. Nagy János visszalépett s helyét id. Frits Albert foglalta el. — **Baracconeban** a hómező-vásárhelyi küldöttség e hó 18-án nyújtotta át Kossuthnak a diszpolgári oklevelet, melyet Kossuth meg-hatottan köszönt meg, aztán reggelire hívta meg a küldöttséget; melynek tagjaival hosszan beszélgetett, úgy, hogy csak délután bucsúztak el; Kossuth jó egészségnak örvend. — **Narbeau**, a jeles francia író, ki hazánkról már számos rokonszenves cikket írt, legutóbb az akadémiát, Kisfaludy társaságot s aztán az összes iskolaügyet behatóan ismerteti. — **Angliában** a nagy hideg folyton tart, s a Temze befagyott. — **Garibaldi** egészségi okból lemondott a Rómában tervezett nagy népgyűlés elnökségéről. — **A római népgyűlés** a szabad ég alatt lesz; a köztársasági zászló kibontása el van tiltva. — **Szigligeti Edének** egyik vigjátéka „A mama.“ nemsokára színre kerül Rómában. — **Persziából**, magyar nyelven fogalmazott táviratot küldött Kolozsvárra Wagner tüzérkapitány, ki a persa hadsereg kiképzésére vállalkozott magyar tisztek egyike. — **Antivariban** a montenegrói löporraktár meggyúlt s több ház szétrombolódott, húsz emberélet elveszett. — **A török kormány** aggódik, hogy a görög háborút az albán liga fölhasználja Albánia önállóságának kiállítására. — **A függetlenségi párt** országos értekezletére sokan gyűltek össze az ország különböző részeiből. Az előértekezleten abban történt megálapodás, hogy az országos értekezlet csak a pártszervezés kérdéseivel foglalkozzék; de a gyűlésen aztán nem sikerült ezt a programot megtartani és újra kitűnt, hogy a szélsőbal több-féle „árnyalatai“ nem azonos végezél felé törekednek. Az ülés végetérve a tagok lakomára gyűltek, cigányzene mellett számtalan toástot mondva a pártra s egyéb tagjaira, s a független Magyarországot éltetve szétoszlott. — **A nőipar-kiállítás** végrehajtó bizottsága, gróf Zichy Jenő elnöklete alatt, megalakította a sorsjáték-rendező bizottságot. A kiállítás esetleges elhatalasztása ügyében később fognak határozni. A kereskedelmi miniszter már utalványozta a kétezzer forintot melyet a kiállítás előmozdítására szánt. — **Cseh főurak** megakarják venni Habsburg várát. a Habsburgok ősi fészékét, hogy Rudolf trónörökösnek esküvőjére ajándékol adják. — **Eugénia** volt-császárné, hír szerint ki akarja adni III. Napoleonnak egész uralkodása alatt vezetett naplóját, mely több kötetre fog terjedni; Rouher rendezí sajtó alá. — **Gladstone** egészségi állapota, hír szerint, aggasztó fordulatot vett. — **A Kisfaludy-ünnep** alkalmával február 6-án „A kerők“ és „Pártutók“ kerülnek színre a nemzeti színházban. — **Szegeden** befejezték a könyvtáradományok ki-osztását; száznolczvankét fél maradt még el s ezek részét a városi gyámpénztárban helyezik el. — **Zágrábban** hosszabb szünet után ismét éreztek földrengést.

K Ö Z G A Z D Á S Z A T.

Marhabehozatal Szerbiából és Romániából.

Több erdélyi gazda kérvényt adott be közelebből a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz, a melyben kérik, hogy Moldva-Olahországgal és Szerbiával szemben vonassék vissza azon kormányi intézkedés, a mely szerint ezen országokból feltétlenül szabad marhákat behozni. Ugy látszik. — jegyzi meg az „Orsz. Ert.“ — hogy a folyamodók tévedésben vannak a kormánynak ez irányban tett intézkedéseiről, mert tény az, hogy Moldva-Olahországból egy-

általán nem lehet marhát behozni s e tekintetben fennállnak a régiek óta kibocsátott rendeletek. Szerbiából azonban, miután ott már másfél év óta egy vészes eset sem fordult elő, szabad ugyan behozni marhát, de nem feltétlenül minden korlátozás nélkül, hanem igen szigorú utasítások vannak arra nézve, hogy minden egyes esetben külön engedélyt kell kérni a minis-teriumtól s a behozandó marhák a bebecsátás előtt külön és igen szigorú orvosi vizsgálat alá vétetnek. Ez, — nem tekintve azt, hogy a behozatal ugy is csekély, mert eddig alig 1400—1500 darab hozatott be s annak is nagy része Bécsbe vitetett, — különben sem érinti az erdélyi érdekeket annyira, hogy az ottani marhatenyésztésre káros befolyással lehetne.

HIVATALOS RÉSZ.

3014.—1880.

Hirdetmény.

A Nemaian János által Szerkesztett „Grammatica magiara romana,“ (magyar-román nyelvtan) nyomtatott Traunfellner Károlynál Lugos, Káransebes; továbbá a Vargha C. és Betranutin G. szemlái tanítók által szerkesztett „Curen practicu pentru de invetia limba magiara jute siusiaru“ (gyakorlati tanfolyam a magyar nyelv könnyű és gyors megtanulására) nyom. Gyulai Istvánnál Aradon, című könyvek a vallás és közoktatás ügyi m. kir. minister urnak 1880. évi november 2-án

28902. sz. a. kelt rendeletével népiskolai használatra alkalmasoknak találtattak.

Ugyan csak a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak 1880. évi 18426. 26705. 18212. 18756. 20659 és 26083. számok alatt kelt rendeletével Fecser Lajos III-ik osztályu képezdei tanuló vég bizonyítványa, Wolfsohn Adólf tabi tanító, Szabó Gergely, Molnár János, Balogh Irma és Strausz Adólf tanítók eredeti tanképesítő bizonyítványai semmiseknek nyilvánítottattak.

Vége az 1880. évi 21604. 20293. és 26061. ministeri rendeletekkel Murkovics József poljári tanító közhiteli papírok hamisítása, s annak folytán 5 évi súlyos börtönrre történt elíteltetése miatt, Henisz Károly iglói állami tanító képezdei növendék ismételt lopás; továbbá Sommer Vuk, Vrkljan István, Plotzer József és Pinsy Henrik rakováci realiskolai tanulók a Tedeum alkalmával elkövetett politicali tüntetés és arra czélzó bujtoztatás miatt Magyarország összes népiskoláit meghaladó tanintézeteiből kizárattak, illetőleg a tanítói pályától eltiltattak.

Szolnok-Dobokamegye közg. bizottságának Deésen, 1881. évi január 14-én tartott üléséből.

Br. Bánffy Dezső,
főispán.

Szolnok-Dobokamegye alispánja.

15324. szám.
1880.

Mindenik szolgabírónak!

A folyó 1881. évben az 1%-ban rendszere-

sított központi betegápolási pót adón kívül még a katona beszállásolásért, a katonaság részére kiállítandó fuvarokért fizetendő kártalanítási összegek fedezésére és a honvéd laktanya építésére szükséges törvényhatósági pótdadók fizetendő a községek által.

A beteg ápolási pótdadó kivételével a többi pótdadók hason rendeltetésüknél fogva a megye bizottságának 1880. évi 186. jkvi számu határozata értelmében együttesen, egy közös százalékban lévén kirovandók, a folyó évre megállapított szükséglet az egyenes állami adónak 2.85%-át teszi.

Az említett két rendbeli megyei pótdadó községenkénti kimutatását /- alá mellékelve oly felhívással közlöm, hogy a községeket az általuk fizetendő összegekről idejekorán értesíteni, s a községi előljáróságoknak meghagyni sziveskedjék, hogy a beteg ápolási pótdadót a szabályrendelet értelmében folyó évi junius hóban, a beszállásolási és honvéd laktanya alapjavára eső pótdadót pedig folyó évi augusztus hó végeig, minden további figyelmeztetés és sürgetés bevéárása nélkül, felelősség terhe alatt, egyszerre, egészösszegben pontosan szállítsák be, a megyei házi pénztárba.

Deésen, 1881. január 22-én.

Szarvadi Pál,
kir. tanácsos-alispán.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

H I R D E T É S E K.

Sz. 10340.—1880.

3—3

Árverezési hirdetmény.

Mely mellett közzé tétetik, miszerint a Szelecske községében és határán gyakorolható összesített ital árulási jog jövő 1881. év április 24-től kezdőleg három egymás-

utáni évre azez 1884-ik év április hó 24-ig terjedő időtartamra, folyó év január 31-én d. e. 10 órakor Deésen alólirt szolgabírói irodán nyilvános árverés mellett a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Mely határ napra ugy az érdekelt, mint árverezni kívánt felek ezennel meghivatnak.

A részletes árverezési feltételek alólirt hivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

A deési járás szbírójától.

Deés, 1880. decz. 27.

Hatfaludi József,
szolgabíró.

152.—1881.

(3—5)

Hirdetmény.

A rég fennálló gyakorlat szerint ezennel közhirrre tétetik, hogy Szolnok Dobokamegyébe Kócs, Magosmart, Virágosberek, továbbá Besztercze Naszodmegyébe keblezett Magyar-Nemegye, Oláh-Nemegye, Luska, Prizlop, Oláh-Németi és Tohát községekben a birtoklás viszonyaiból kifolyó közös érdekeknél fogva a birtokosságot illető egész évi és a községekkel illető összei három havi koresmajóg a bér jövedelemnek az eddigi felosztási arány fenntartása mellett folyó 1881.-dik év februárius hó 16-án d. e. 10 órakor, az 1881. év márczius hó 15-től kezdődőleg a fennálló gyakorlat és módozatok szerint három egymásután következő évre, Bethlenben a járási szolgabírói iroda helyiségében nyilvános árverezés útján egyenként és azután concret ár-emelés mellett a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Az árverezési feltételek alólirtottnál rendes időben betekínthetők.

Bethlen 1881. januárius hó 7-én.

Flóth F. Adolf,

járási szbíró és az illető koresma jogosultak meghatalmazottja.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési miniszterium f. évi január 13-án 22682.—1880. sz. a. kelt magas rendelete folytán ezennel közhirrre tétetik, hogy a kolozsvár-bukovinai államút vonalának Szolnok-Dobokamegye területén átvonuló szakaszán eszközendő kaviesszállításnak 3, esetleg 6 évre vállalat útján leendő biztosítása iránt 1881. évi február hó 14-én Deésen a m. kir. építészeti hivatal irodájában írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Mínhogy az említett utvonalon két utmesterségből áll: az ajánlatok vagy az egész vonalra, vagy pedig egyes utmesterségekre — valamint időtartamra való tekintettel nemcsak 3, hanem 6 évre is tehetők, mely utóbbi esetben azoknak elfogadását a m. miniszterium magának fenntartja.

Az alapul szolgáló felosztási kimutatás szerint a szamosujvári k. utmesterségben 1380 kavitsshalom 4617 frt 75 krral — a somkeréki k. utmesterségben szintén 1380 kavitsshalom 4167 frt 10 krral — összesen az egész bukovinai utvonalon 2760 kavitsshalom 8784 frt 85 kr. összeggel van előirányozva.

Felhivatnak a vállalkozni kívánók, hogy ezen szállításra zárt ajánlataikat az említett helyen és napon déli 12 óráig a kir. építészeti hivatalhoz beterjesszék, mint-hogy később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az építészeti hivatalhoz beküldendő s 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatokhoz az ajánlati összegnek 5%-ka bánatpénzül csatolandó készpénzben, vagy az árfolyam szerint számított m. kir. állampapírokbán.

Az ajánlatokban az egységi árakból teendő árendedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Két egyenlő zárt ajánlat közül az előbb beérkezettnek elsőbbség adatik.

Azon ajánlattevőknek, kik a kaviesszállítást el nem nyerték, letett bánatpénzüik az ajánlati tárgyalás befejeztével vissza fog szolgáltatni; a nyertes vállalkozó bánatpénze pedig 10%-tólira kiegészítve a szállítás befejeztéig biztosítékkép letéve marad.

A megtett ajánlat az illető vállalkozóra nézve azonnal, a m. kinestárra nézve pedig csak azon naptól fogva kötelező, a mikor az a miniszterium által jóváhagyatik.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy vállalkozó a helyi körülményeket, a szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti. A szállítandó kavits mennyiség, annak egységi árai, a részletes szállítási feltételek és a szerződés mintája az alólirt m. kir. építészeti hivatalnál a szokott hivatalos órában megtekinthetők.

Kelt Deésen, 1881. január 24-én.

Szolnok-Dobokamegye kir. építészeti hivatalától.